

Дајана Лазаревић

докторанд

Институт за политичке студије

Београд, Србија

ОД БРАТА ДО РАТА И НАЗАД КРОЗ ПОЛИТИЧКЕ ВОДЕ

Библиографија српско-бугарских веза

Иако српски и бугарски народ повезују многе крупне и позитивне тачке о којима вреди говорити, чини се да је период последње четвртине 19. века и Првог светског рата био пресудан за формирање начелно негативног међусобног става. Данас се о српско-бугарским односима готово не може говорити ван призме Српско-бугарског рата (1885) и бугарском придруживању Централним силама у периоду Првог светског рата (1914-1918).

Судећи по научној библиографији (мада би, примера ради, и књижевна рекла исто), научници и истраживачи су се највише базирали на периоде сукоба и идеолошких разилажења између Срба и Бугара, док је пријатељство и братство „пало у други план”.

Некако се заборавља идеја кнеза Михаила Обреновића (1823-1868), о стварању нове савезне државе Балканије која би обухватила државе бивше социјалистичке Југославије, Бугарску и албанске територије. До тога, као што знамо, никада није дошло, због мешања великих сила и, коначно, убиства кнеза Михаила. На сличну идеју је дошао и високи политички функционер Краљевине Србије – Милован Миловановић (1863-1912), творац гесла „Балкан Балканцима”, који се залагао за стварање јаког балканског блока Бугарска – Србија – Хрватска, који би, пре свега, блокирао немачки и аустроугарски „продор на исток”. Захваљујући његовој Угодби (1912) направљена је основа Балканског савеза у Првом светском рату (Србија – Црна Гора – Бугарска – Грчка), иако је услед бурних политичких дешавања ратног периода напуштен.

Иста мисао се јавља и у социјалистичкој идеологији Светозара Марковића (1846-1875) и Димитрија Туцовића (1881-1914), који су говорили о стварању Балканске федерације (земље бивше СФРЈ – Албанија – Бугарска), пре свега ради остваривања циљева социјалистичке револуције. Њихови следбеници у ове планове додају Румунију и Грчку.

Најгласнији Бугарин који се залагао за идеју Балканске федерације био је Александар Стоименов Стамболијски (1879-1923), високи политички функционер и руководилац Бугарског земљорадничког народног савеза, председник владе (1919-1923).

Стамболијски се борио против учествовања Бугарске у Првом светском рату (тим више на страни Централних сила против Србије), те је 1915. године протеран из парламента и осуђен на доживотну робију. Крај рата доноси његово ослобођење, наставак политичког ангажовања, али и потписивање Нејског споразума (1919) и предавање дела Македоније Краљевини СХС, због чега је сматран издајником.

У савременим српским масовним медијима Стамболијски се назива диктатором и његова личност је негативно окарактерисана, а помиње се највише у контексту застрашујуће смрти (погибије) која га је снашла 1923. године. Савремена српска наука је, чини се, заборавила Стамболијског, али о њему много више истражују руски научници.

Конференција Института за политичке студије „Српско-бугарски односи – перспективе и сарадња” (19-20. фебруара 2024.) по идеји др Зорана Милошевића, научног саветника, доноси нови и освежавајући поглед на српско-бугарске везе. У наслову је нагласак на перспективама, дакле – сарадњи, тражењу здравих и пријатељских односа Срба и Бугара – упркос ратним сукобима који су се дефакто догодили и обележили нашу новију историју. Ако желимо да Балкан учинимо снажнијим и отпорнијим на (погубне) спољне утицаје, да ојачамо пријатељство између српског и бугарског народа (оба деле веру православну, сродне словенске језике и историјски се преплићу) – онда морамо да се потрудимо да укажемо и на позитивне стране њихових односа. То доприноси помирењу народа, критичком сагледавању и прихватању прошлости, као и отварању могућности за будућу сарадњу и заједнички напредак.

Како на конференцији учествује велики број истакнутих научника Србије, Бугарске, Русије, али и других држава – очекивано

је проналажење конструктивних идеја ради светлије будућности српског и бугарског народа, у знаку толеранције, прихватања и плодотворне сарадње. Не сумњамо да ће грешке политике исправити – наука.

У наставку овог рада налази се библиографија научних радова на тему српско-бугарских веза из којих потичу горенаведене чињенице и на којима се заснивају досадашњи погледи на помену-те везе. Подељена је у три дела: монографске публикације, чланци и дисертације и у потпуности осликава став српске науке према српско-бугарским везама. Занимљиво је да најстарија публикација на ову тему датира из 1864. године и у питању је превод анализе Адолфа Аврила (1882-1904), француског конзула у Букурешту, док је прати књига Василија – Васа Пелагића (1833-1899), која посебан акценат ставља на политичке последице Српско-бугарског рата.

МОНОГРАФСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1. ЂОРЂЕВИЋ, Владан
Историја Српско-бугарског рата 1885. Књ 2, Од Сливнице до Пирота / Владан Ђорђевић ; [главни уредник Павле Деспотовић]. – Ниш : Талија издаваштво, 2022. – ISBN 978-86-6140-053-7 (картон); 978-86-6140-051-3 (низ)
2. ЂОРЂЕВИЋ, Владан
Историја Српско-бугарског рата 1885. Књ 1, Од Пирота до Сливнице / Владан Ђорђевић ; [главни уредник Павле Деспотовић]. – Ниш : Талија издаваштво, 2022. – ISBN 978-86-6140-052-0 (картон); 978-86-6140-051-3 (низ)
3. БАРБИ, Анри
Брегалиница : српско-бугарски рат 1913. / Анри Барби ; [превод рађен према издању С. Б. Цвијановића 1914]. – Ниш : Талија издаваштво, 2022. – ISBN 978-86-6140-011-7 (брош.)
4. STARA Srbija i Arbanasi : srpsko-bugarski odnosi i arbanaško pitanje : Austrija i Stara Srbija – arbanaški zborovi i njihovo značenje / [urednica Nailje Malja Imami]. – Beograd : Dielli, 2019. – ISBN 978-86-81638-04-0 (broš.)

5. ЈУЖНИ српски крајеви у XIX и XX веку: друштвено-економски и политички аспект: тематски зборник од водећег националног значаја / уредници Дејан Антић, Иван Бецић. – Врање: Народни музеј ; Лесковац : Народни музеј, 2018. – ISBN 978-86-80653-11-2.
6. БУГАРСКА окупација југа Србије у Првом светском рату 1915-1918 : зборник радова / уредници Верољуб Трајковић, Дејан Антић, Иван Бецић. – Лесковац : Народни музеј, 2016. – ISBN 978-86-81865-27-9
7. МАРКОВИЋ, Глиша
Дневник српско-бугарских добровољаца на Тимоку 1876. год. / Глиша Марковић. – Зајечар : Народни музеј „Зајечар” : Историјски архив „Тимочка Крајина”, 2016. – 39 стр. ; 24 cm
8. СРБСКО-бугарски спор : бугарско виђење / [приредио Померански]. – Београд : Центар за историјски ревизионизам „Др Лазо М. Костић”, 2013. – 86 стр.
9. СТОЈАНЧЕВИЋ, Владимир
Српско-бугарски односи у западној Бугарској : 1804-1918 / Владимир Стојанчевић. – Београд : Институт за политичке студије, 2005. – ISBN 86-7419-089-8 (брош.)
10. КУНЦ, Херман
Српско Бугарски рат 1885. год. : са једном скицом / Мајор Кунц ; са немачког превео Жив. Г. Павловић. – Београд : „Бранко Радичевић”, 1906. – 153 стр.
11. БАРБИ, Анри
Bregalnica : srpsko-bugarski rat 1913. / Anri Barbi ; sa francuskog preveo Milisav A. Ivanišević. – Pariz : Bernard Grasset, 2001. – 282 str. : ilustr. ; 30 cm
12. ЕКМЕЧИЋ, Милорад
Револуција 1848. и Балкан / Милорад Екмечић. – Нови Сад : Матица српска, 2000. – ISBN 86-363-558-6

13. РЕВОЛУЦИОНАРНЕ и реформистичке тенденције у српском и бугарском радничком покрету до 1923. године / [одговорни уредник Десанка Пешић]. – Београд : Институт за историју радничког покрета Србије, 1990. – ISBN 86-7005-006-4
14. ОПАЧИЋ, Петар
Битке и бојеви у Српско-турском и Црногорско-турском рату 1876-1878. и у Српско-бугарском рату 1885. / написали Петар Опачић, Саво Скоко, Славко Вукчевић, Славица Ратковић-Костић. – Нови Сад : Православна реч ; Београд : Војноиздавачки завод, 1998. – ISBN 86-335-0038-8
15. НИКОЛИЋ, Илија
Белешке Љубомира Миљковића из српско-бугарског рата 1885. године : (25. IX 1885-4. И 1886) / Илија Николић. – Београд : [б. и., 1986]. – Стр. 99-115 ; 24 цм
16. СКОКО, Саво
Војвода Степа Степановић у ратовима Србије : 1876-1918. Књ. 2 / Саво Скоко, Петар Опачић. – Београд : БИГЗ, 1984. – 308 стр. : илустр. ; 24 цм
17. СКОКО, Саво
Војвода Степа Степановић у ратовима Србије : 1876-1918. Књ. 1 / Саво Скоко, Петар Опачић. – Београд : БИГЗ, 1984. – 270 стр. : илустр. ; 24 цм
18. ВУЧКОВИЋ, Војислав Ј.
Дипломатска историја српско-бугарског рата : (1885-1886) / Војислав Ј. Вучковић. – Београд : Српска академија наука, 1956. – 118 стр. ; 25 см
19. ВАНЛИЋ, Јован Т.
Српско-бугарски рат 1885 : рад VII пука / ратне белешке пешадиског пуковника Јована Т. Ванлића ; за штампу средио Милорад Ј. Ванлић. – Београд : И. Гундулић, 1940. – 118 стр. ; 24 см
20. ЈУГОСЛОВЕНСКО-бугарски преглед / редакција и издание на Българо-югославянското д-во въ София и на Югославно-българската лига въ Бѣлградъ. – София : Българо-юго-

- славянското д-во ; Бџлградъ : Югославно-бџлгарската лига, 1934-1935. – 29 см
21. ЛАЗАРЕВИЋ, Милутин Д.
Наши ратови за ослобођење и уједињење. Књ. 4, Српско-бугарски рат 1913 године : са 4 карте у прилогу и 15 скица у тексту / Милутин Д. Лазаревић. – Београд : Српска књижевна задруга, 1934. – 247 стр.
22. ПУРКОВИЋ, Миодраг Ал.
Бугарско-српско зближење кроз векове / Миодраг Ал. Пурковић. – Београд : Штампарија „Јовановић”, 1932. – 31 стр. ; 18 см
23. ПАВЛОВИЋ, Ив. С.
Из српско-бугарског рата 1913. године : од завршетка битке на Брегалници до примирја на Грленским висовима / Ив. С. Павловић. – Београд : Штампарија „Скерлић”, 1929. – 67 стр. ; 23 см
24. ДИНИЋ, Михаило Ј.
Српско-бугарски спор из 1912.-1913. год. за Вардарску област : (војно-политичка студија) / [Михаило Ј. Динић]. – Београд : [б. и.], 1928. – 64 стр.
25. ИЗ Српско-Бугарског рата : 1885. године / саопштио Дивизи-ски ђенерал С.. – Београд : Војни весник, 1927. – 40 стр.
26. СРПСКО-бугарски рат 1913. год. / с француског Жив. Ј. Ранковић. – Сарајево : [б. и.], 1926. – 29 стр. ; 20 см
27. ПАВЛОВИЋ, Ив. С.
Од Скопља ка Битољу у рату с Турцима 1912. године / Ив. С. Павловић. – Београд : Штампарија Саве Раденковића и брата, 1925. – 66 стр. ; 23 см
28. БАРБИ, А.
Брегалница : српско-бугарски рат 1913 / Анри Барби ; с француског са пишчевим одобрењем. – Београд : Издавачка књижара С. Б. Цвијановића, 1914. – IV, 195 стр. ; 23 см

29. НОВАКОВИЋ, Милета Ст.
Српско-бугарски уговор са гледишта међународног права : два чланка / од Милете Ст. Новаковића и Лазара Марковића. – Београд : Дело, 1913. – 23 стр. ; 24 цм
30. ТАБУРНО, Ј.
Ревизија српско-бугарског уговора / написао Ј. Табурно ; превод са руског. – Београд : С. Б. Цвијановић, 1913. – 48 стр. ; 20 см
31. СРПСКО-бугарски комитет за економско зближавање Србије и Бугарске. – Београд : Штампариија Саве Раденковића и брата, 1912. – 32 стр. ; 16 см
32. МАКСИМОВИЋ, Милан А.
После тридесет и три године и успомене из Српско-бугарског рата / од Милана А. Максимовића. – Београд : Штампариија Савића и Комп., 1911.
33. ЂОРЂЕВИЋ, Ђорђе М.
Из српско-бугарског рата : улога IV. актив. пеш. пука / од Ђорђа М. Ђорђевића. – У Београду : Штампариија „Србија”, 1911. – VIII, 165 стр. ; 24 см
34. ЈОВАНОВИЋ, Слободан
Политичке и правне расправе. Св. 2 / Слободан Јовановић. – Београд : Књијар издавач Г. Кон, 1910. – [4], 350 стр. ; 19 см
35. ЂОРЂЕВИЋ, Владан
Историја српско-бугарског рата 1885. Књ. 2, Од Сливнице до Пирота / Владан Ђорђевић. – Београд : Задужбина И. М. Коларца, 1908. – Стр. 594-1410, XXIII стр. ; 24 см
36. ЂОРЂЕВИЋ, Владан
Историја Српско-бугарског рата 1885. Књ. 1, Од Пирота до Сливнице / Владан Ђорђевић. – Београд : Задужбина И. М. Коларца, 1908. – XI, 589 стр.
37. ЂУРИЋ, Д.
Српско-бугарска војна 1885-6. год. : са војно-економског гледишта / написао Д. Ђурић. – Београд : Штампариија задруге штампарских радника, 188?. – 241, IV str. ; 21 см

38. НОВАКОВИЋ, Стојан
Бугарско-српски рат и оновремене кризе : 1885-1886 : мемоарски листићи Стојана Новаковића. – Београд : Државна штампарија Краљевине Србије, 1907. – 59 стр. ; 25 cm
39. МАРКОВИЋ, Глиша
Дневник српско-бугарских добровољаца на Тимоку 1876. год. / Глиша Марковић. – Београд, 1906. – 39 стр. ; 24 cm
40. МИЛОВАНОВИЋ, М. Ђ.
Пловдивски преврат и српско-бугарски рат / од М. Ђ. Миловановића. – Београд : [б. и.], 1902. – 19 стр. ; 24 cm
41. ЈОВАНОВИЋ, Слободан
Српско-бугарски рат : расправа из дипломатске историје / Слободан Јовановић. – У Београду : Издање Краљевско српске дворске књижаре Мите Стајића, 1901. – VII, 168 стр. ; 19 cm
42. ГРУЈИЋ, Сава
Како је постала Бугарска Егзархија : посвећено Српско-бугарском споразуму / [Сава Грујић]. – Београд : Парна радикална штампарија, 1897. – [3], 80 стр. ; 21 cm
43. ЂОКИЋ, Јован
Успомене из српско-бугарског рата / Јован Ђокић. – Београд : Штампарија Светозара Николића, 1892. – 81 стр. ; 19 cm
44. ГРУЈИЋ, Сава
Бугарски добровољци у српско-турском рату 1876. године / белешке и успомене Саве Грујића. – Београд : Краљевско-српска државна штампарија, 1892. – 70 стр. ; 23 cm
45. И. К. (?)
Војно-историјске белешке о српско-бугарскоме рату : 1885 / написао К. И. ; превео на српски и својим приметбама пропратио Ст. Грујић. – Београд : Штампарија Народно-радикалне странке, 1891. – 214 стр., [14] геогр. карти ; 24 cm

46. КОЉЕВИЋ, Васо Ћ.

Бугарско-татарска разбојништва, пустошења, силовања : у нашем рату 1885 / побележио Васо Ћ. Кољевић ; за штампу средио Милорад Ј. Ванлић. – Ниш : Штампарија Косте Чендеша, 1886. – 63 стр. ; 20 см

47. ЂОРЂЕВИЋ, Владан

Историја српског војног санитета. Књ. 4, Историја пољске војно-санитетске службе у српској војсци за време српско-бугарског рата 1885-1886 / написао Владан Ђорђевић. – Београд : Српско лекарско друштво, 1886. – XI, 564 стр. ; 26 см

48. ГОСПОДИНУ министру војном извештај о радњи Економског одељења Војног Министарства у рату српско-бугарском 1885 и 1886. год. – Београд : [б. и.], 1886. – 41 стр.

49. ПЕТРАНОВИЋ, Сава

Српско блгарско спорно питање / Стева Петрановић. – У Београду : Трговачка штампарија, 1885. – 59 стр. ; 21 см

50. ПЕЛАГИЋ, Васа

Историја босанско-ерцеговачке буне у свези са српско-влашко-бугарско и руско-турским ратом, у години 1875, 1876, 1877, 1878 : (штудија за народ и државнике) : (са сликом пишчевом) / написао Васа Пелагић. – Београд : Штампарија задруге штампарских радника, 1882. – XXVI, 221 стр. ; 21 см.

51. Д'Аврил, Адолф

Историјска разматрања о Бугарској : Превод с Француског / од Адолфа д'Аврила. – У Земуну : Штампарија I.K. Сопрона, 1864. – 32 стр. ; 20 см

ЧЛАНЦИ И ДРУГИ САСТАВНИ ДЕЛОВИ ПУБЛИКАЦИЈЕ

52. РАДОЕВА, Снежана А.
Посета краља Петра I Карађорђевића Софији 1904. године у контексту бугарско-српских односа / Снежана А. Радоева ; [са бугарског језика превео Далибор Денда] // Војно-историјски гласник. – ISSN 0042-8442 (Год. 72, бр. 1, 2022, стр. 90-106)
53. ШАПОЊИЋ, Бранко
Српско-бугарски односи непосредно пред избијање Другог балканског рата / Бранко Шапоњић // Зборник радова = Collected papers. – ISSN 0354-6543 (2022, стр. 171-180)
54. СТАНОЈЕВИЋ, Саша
Преговори Миловановића и Гешова у стварању Балканског савеза 1912. године / Саша Станојевић // Зборник радова Филозофског факултета у Приштини. – ISSN 0354-3293 (вол. 50, бр. 1, 2020, стр. 93-105)
55. РИСТИЋ, Иван
Смрт, страдање и сећање : Прилог проучавању политичке употребе смрти, страдања и колективног памћења на примеру српско-бугарских односа после Првог светског рата / Иван Ристић // Tokovi istorije : časopis Instituta za noviju istoriju Srbije = Currents of history : journal of the Institute for recent history of Serbia. – ISSN 0354-6497 (Бр. 2, 2017, стр. 37-57)
56. ЛЕОВАЦ, Данко
Бугарска историографија о Великој источној кризи и Српско-турским ратовима / Данко Леовац // Зборник радова са међународног научног скупа Алексинац и околина у прошлости, 500 година од првог писаног помена 1516-2016., одржаног 3. септембра 2016. године у Алексинцу (Стр. 363-372)
57. АНТИЋ, Дејан Д.
Поглед на српско-бугарске односе с краја XIX и почетка XX века / Дејан Д. Антић // Годишњак Педагошког факултета у Врању. – ISSN 2466-3905 (Књ. 7, 2016, стр. 55-67)

58. АЛЕКСИЋ, Владимир
Црква св. Николе у Станичењу и српско-бугарско разграничење у Понишављу у XIII-XIV веку / Владимир Алексић, Игор Стаменовић // Београдски историјски гласник = Belgrade Historical Review. – ISSN 2217-4338 (Бр. 6, 2015, стр. 99-117)
59. ТРАЈКОВИЋ, Милан Ж.
Бугарска пропаганда у јужним деловима Старе Србије уочи Првог светског рата / Милан Ж. Трајковић // Лесковачки зборник. – ISSN 0459-1070 (Бр. 55, 2015, стр. 37-50)
60. КОМАТИНА, Предраг
О српско-бугарској граници у IX и X веку / Предраг Коматина // Зборник радова Византолошког института = Recueil des travaux de l'Institut d'études byzantines. – ISSN 0584-9888 (Бр. 52, 2015, стр. [31]-42)
61. ШЕШУМ, Урош
Друштво против Срба 1897-1902. : методи и мере бугарске дипломатије, Егзархије и Бугарско-македонско-одринске револуционарне организације против ширења српског утицаја у Јужној Старој Србији и Македонији 1897-1902. / Урош Шешум // Српске студије = Serbian Studies. – ISSN 2217-5687 (Год. 4, бр. 4, 2013, стр. 73-103)
62. АТЛАГИЋ, Марко П.
Србија у записима Кира Петрова / Марко П. Атлагић, Далибор М. Елезовић // Зборник радова Филозофског факултета у Приштини. – ISSN 0354-3293 (бр. 43-2, 2013, стр. 101-109)
63. ЈАГОДИЋ, Милош
Белешка Николе Пашића о српско-бугарском Уговору о савезу 10. марта 1912. / Милош Јагодић // Српске студије = Serbian Studies. – ISSN 2217-5687 (Год. 4, бр. 4, 2013, стр. 337-342)
64. НАДОВЕЗА, Бранко
Историјска мисао Милована Миловановића / Бранко Надовеза // Баштина. – ISSN 0353-9008 (бр. 31, 2011, стр. 149-173)

65. РАДОЈЕВИЋ, Мира
О идеји српско-бугарског јединства током Првог светског рата : прилог проучавању / Мира Радојевић // „Први светски рат и Балкан – 90 година касније” : тематски зборник радова (2011, стр. 19-32)
66. ЛОНЧАРИЋ, Јован
Српско-бугарско економско зближење / Јован Лончарић // Зборник Матице српске за друштвене науке. – ISSN 0352-5732 (133, 2010, стр. 161-166)
67. МАРКОВИЋ, Оливера
Поглед кроз филм на бугарско-српске односе: анализа бугарског играног филма Крадљивац бресака / Оливера Марковић // Годишњак за друштвену историју = Annual of Social History. – ISSN 0354-5318 (Год. 16, св. 2, 2010, стр. 49-72)
68. МИШИЋ, Сениша
Српско-бугарски односи на крају 13. века / Сениша Мишић // Зборник радова Византолошког института = Recueil des travaux de l'Institut d'études byzantines. – ISSN 0584-9888 (Књ. 44, 2009, стр. 333-340)
69. ЛИЛИЋ, Борислава
Краљ Милан и Српско-бугарски рат 1885. у „Успоменама Тодора Поповића” / Борислава Лилић // Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор. – ISSN 0350-6673 (Књ. 75, 2009, стр. 147-159)
70. МАРЈАНОВИЋ-ДУШАНИЋ, Смиља
Реликвије, чудотворења и furta sacra : прилог истраживању српско-бугарских односа током четврте деценије XIII века / Смиља Марјановић-Душанић // Зборник радова Византолошког института = Recueil des travaux de l'Institut d'études byzantines. – ISSN 0584-9888 (Књ. 44, 2009, стр. 281-298)
71. САМАРЦИЋ, Момир
Србија и Бугарско питање 1878-1885. / Момир Самарцић // Зборник Матице српске за историју = Proceedings of Matica Srpska for History. – ISSN 0352-5716 (77/78, 2008, стр. 201-214)

72. ИЛИЋ-СТОЈАДИНОВИЋ, Ивана
Зборници српско-бугарске сарадње / Ивана Илић-Стојадиновић // Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области = Ethno-cultural annals for the study of the culture of eastern Serbia and the neighbouring regions. – ISSN 0354-7485 (Књ. 12, 2008, стр. 151-155)
73. САМАРЦИЋ, Момир
Митровачка Фрушка Гора о српско-бугарским односима и рату 1885. године / Момир Самарцић // Споменица Историјског архива „Срем”. – ISSN 1451-3676 (Бр. 3, 2004, стр. 217-226)
74. САМАРЦИЋ, Момир
Рад међународне комисије за разграничење Србије и обележавања српско-бугарске границе 1878-1879. године / Момир Самарцић // Пешчаник : часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке = Sandglass : magazine for historiography, archivistics and humanistic sciences. – ISSN 1451-6373 (Год. 2, бр. 2, 2004, стр. 187-203)
75. ЛИЛИЋ, Борислава
Сава Филаретов и Вук Караџић : прилог бољем познавању српско-бугарских културних и књижевних веза у прошлости / Борислава Лилић // Братство : часопис Друштва „Свети Сава”. – ISSN 1451-2386 (Бр. 8, 2004, стр. 143-152)
76. САМАРЦИЋ, Момир
Извештај српског комесара у „Међународној комисији за разграничење Србије” о обележавању српско-бугарске границе 1879. године / Момир Самарцић // Споменица Историјског архива „Срем”. – ISSN 1451-3676 (бр. 2, 2003, стр. 115-145)
77. СТОЈАНЧЕВИЋ, Владимир
Српско-бугарски сукоби у Скопском санџаку почетком XX века : према извештајима аустроугарског генералног конзула у Скопљу / Владимир Стојанчевић // Вардарски зборник = Recueil de Vardar. – ISSN 1450-8486 (Бр. 2, 2003, стр. 31-68)

78. АНДРЕЈЕВИЋ, Севделин
‘Локално бугарско становништво’ у Моравској области = Суивант ла траце д’ун ордре спѣциал пендант л’оцкупатион Србе де 1915 а 1918 / Севделин Андрејевић // Лесковачки зборник. – ISSN 0459-1070 (Бр. 42, 2002, стр. 83-96)
79. РАТКОВИЋ-КОСТИЋ, Славица
Neka iskustva i pouke iz Srpsko-bugarskog rata 1885. godine / Slavica Ratković-Kostić // Војно-историјски гласник. – ISSN 0042-8442 (God. 49, Br. 1/3, 1999, str. 44-61)
80. БОГОМИЛОВА, Нонка
Национализација хришћанства и „бугарско питање” / Нонка Богомилова ; прев. са буг. Велимир Костов и Мила Васов // Градина : часопис за књижевност, уметност и друштвена питања. – ISSN 0436-2616 (Год. 32, бр. 12, 1997, стр. 16-31)
81. ПЕТРОВИЋ, Драгољуб С.
Историја српско-бугарског чвора / Драгољуб С. Петровић // Настава историје : часопис Савеза историчара Југославије. – ISSN 0354-6454 (Год. 3, бр. 5, 1997, стр. 199-220)
82. АЛЕКСИЋ-ПЕЈКОВИЋ, Љиљана
Италија и српско-бугарска криза 1885-1886. године / Љиљана Алексић-Пејковић // Историски часопис : орган Историског института САН. – ISSN 0350-0802 (42/43, 1995/96, стр. 125-145)
83. ХРАБАК, Богумил
Економска питања и Бугарска у време бугарско-југословенског разграничења 1919-1920. / Богумил Храбак // Лесковачки зборник. – ISSN 0459-1070 (Књ. 34, 1994, стр. 89-99)
84. ИЛИЋ, Горан
Српско-Бугарски рат 1885. године : из наше политичке историје / Горан Илић // Српски Југ : магазин за науку и уметност Југа Србије. – ISSN 0354-4826 (Год. 1, бр. 1, 1994, стр. 42-48)

85. ПЕТРОВИЋ, Весна
Politika Srbije i uloga Milovana Milovanovića u zaključivanju Srpsko-Bugarskog ugovora o savezu 1912. godine / Vesna Petrović // Међународни проблеми. – ISSN 0025-8555 (God. 40, br. 3, 1988, str. 429-439)
86. ЛУКОВИЋ, Петко
Slovinci i srpsko-bugarski rat, 1985. godine / Petko Luković // P.o.: Zgodovinski časopis (br. 39, 1985, str. 111-380)
87. ЦАМБАЗОВСКИ, Климент
Идеје и пројекти у Србији о српско-бугарској федерацији у току 1892. године / Климент Цамбазовски // Годишњак Балканолошког института BALCANICA (Београд, 3, 1972. – Стр. 349-367)
88. ИБРОВАЦ, Миодраг
Српско-бугарско зближење у прошлости / Миодраг Ибровац. – [Нови Сад : Матица српска], 1934. – П. о.: Годишњак Матице српске. (сепарат) – 8 стр.

ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. РАДОСАВЉЕВИЋ, Јелена Н.
Кнежевина Србија и Бугарска егзархија 1870-1878. – докторска дисертација / Јелена Н. Радосављевић. – Београд : Филозофски факултет, 2019.
2. РИСТИЋ, Иван Т.
Бугарска у политици Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (1919-1929) – докторска дисертација / Иван Т. Ристић. – Београд : Филозофски факултет, 2017.
3. УЗЕЛАЦ, Александар Б.
Србија, Бугарска и Татари у другој половини VIII века – докторска дисертација / Александар Б. Узелац. – Београд : Филозофски факултет, 2012.